

FAGYOSSZENTEK

SZÖVEG: RÁZSI ANDRÁS

Nem véletlen, hogy a májusi fagy-esély mindig is kiemelt figyelmet kap, hiszen ebben az időszakban már jócskán zöldell a növényzet, a kertben előbújnak a földből az elvetett magok hajtásai, és a fák is lombosodnak. Ám a palánták és a zsenge sarjak még nagyon érzékenyek, és akár egy gyengébb fagy is jelentősen megtizedelheti a várható termést.

Május 12–14. között van Pongrác, Szervác és Bonifác, kicsit később, május 25-én pedig Orbán napja. Ezeket a napokat a népi megfigyelések alapján fagyosszenteknek nevezték el, mert úgy tartották, hogy ekkor még előfordulhatnak igazi, természetű-tizedelő fagyok. Sok helyen a mai napig szokásban van, hogy a paradicsom-, paprika- és uborkapalántákat nem ültetik ki, csak miután a fagyosszentek már véget értek.

Bár az utóbbi években előfordult, hogy jelentős fagykárokról érkeztek hírek, ám ezek az események szinte minden alkalommal az év korábbi szakaszában történtek, így nem köthetőek a négy szent napjaihoz.

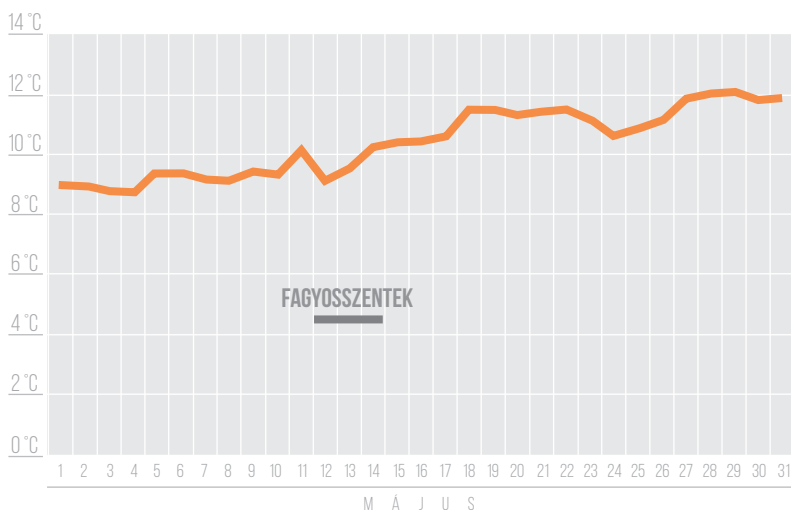
Vajon – konkrét mérési adatok alapján – mennyire volt jellemző az elmúlt évtizedekre, hogy május közepe felé – vagy utána – jelentős, nagy kiterjedésű fagyok sújtsák az ország területét?. Az eredmény kissé kiábrándító: néhány magasabban fekvő területtől eltekintve (ott is csak amolyan épphogy nulla) nem igazán jellemző a fagy e napokon – sem pedig májusban úgy általában.

Ám, ha a hajnali minimumhőmérsékletek az országos, sokéves átlagát is megvizsgáljuk, megfigyelhetünk egy érdekes jelenséget. Májusban – az elvárásoknak megfelelően – ahogy a nappalok egyre hosszabbak lesznek, fokozatosan

emelkedik a hajnali minimumhőmérséklet is, ám pont a fagyosszenteknek nevezett napokon tapasztalható némi visszaesés. A sokéves átlag 8 °C környékén van, de egyes években, ha nem is fagypontra, de legalábbis aggasztó módon leül a hőmérséklet.

Bár a 19. századi kisjégkorszaki állapotban még elképzelhető, hogy gyakrabban volt valóban fagyos a május, az elmúlt évszázadban jobbra az aggodalomra vezethető vissza a fagyosszentek névhasználat. A mérések-megfigyelések alapján azonban elmondhatjuk, hogy ma erre semmi okunk: ha elég erős a palánta, bátran ki is ültethetjük. Kicsi a valószínűsége, hogy májusban fagykár érje.

A három fagyosszenthez azonban tartozik egy másik megfigyelés is, miszerint: „Sok bort hoz a három ác, ha felhőt egyiken se látsz.”. Reméljük, így lesz!

HAJNALI MINIMUMHŐMÉRSÉKLETEK ORSZÁGOS, SOKÉVES ÁTLAGA

RÁZSI ANDRÁS
METEOROLÓGUS,
AZ ESZTERHÁZY KÁROLY
EGYETEM OKTATÓJA,
AZ OMSZ MUNKATÁRSA

Egy óriási könyv, amely szinte mindent megmutat

Hogy néz ki egy T-Rex belülről?

Mi okozza a vulkánkitörést?

Mitől emelkedik fel a helikopter?

Hogyan működik a Nap?

